

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 18/2004 vp**

Hallituksen esitys laiksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Hallintovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä toukokuuta 2004 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain 35 §:n muuttamisesta (HE 68/2004 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi hallintovaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto hallintovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Tuula Manelius, sisäasiainministeriö
- professori Olli Mäenpää
- professori Ilkka Saraviita
- professori Veli-Pekka Viljanen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren, oikeusministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annettuun lakiin säännös, jonka nojalla sosiaali- ja terveysministeriö voi siirtää rakennerahastoasioihin kuuluvaa toimivaltaansa lääninhallituksille.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan kesällä 2004.

Esityksessä ei ole arvioitu lain säätämistarjontaa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakiehdotuksen 35 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi ministeriön asetuksella siirtää toimivaltaansa rakennerahastoasioissa lääninhallituksille.

Ehdotusta on arvioitava perustuslain 80 §:n 1 momentin kannalta. Sen mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyin valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä

asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Asetuksenantovaltuus on huomionarvoinen perustuslain 21 §:n sen säännöksen kannalta, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. Merkityksellinen on myös perustuslain 2 §:n 3 momentti. Sen mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin, ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Tehtävien rajoitukseton siirtäminen viranomaiselta toiselle on ongelmallista myös oikeusturvan kannalta (PeVL 52/2001 vp, s. 5/I, PeVL 14/2003 vp, s. 3/I).

Perustuslakivaliokunta on käytännössään suhtautunut pidättyvästi sääntelyyn, joka mahdollistaa tehtävien rajoituksettomana siirron toiselle viranomaiselle (ks. esim. PeVL 52/2001 vp, s. 5). Valiokunta on etenkin perusoikeuskäytännön yhteydessä pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenee laista yksiselitteisesti (PeVL 21/2001 vp, s. 4/I) tai muuten täsmällisesti (PeVL 47/2001 vp, s. 3/II) tai että ainakin viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat (PeVL 45/2001 vp, s. 5/I) sekä toimivallan siirtämisen edellytykset ilmenevät laista riittävän täsmällisesti (PeVL 17/2004 vp, s. 2/I, PeVL 7/2001 vp, s. 4/II).

Ehdotettu valtuussäännös on täysin avoin eikä se siksi vastaa valiokunnan käytännössä asetettuja vaatimuksia. Ministeriöltä on esityksen perustelujen mukaan tarkoitus siirtää lääninhallitukselle tuen hakemiseen ja myöntämiseen sekä hankkeiden valvontaan ja tarkastukseen sa-

moin kuin niiden seurantaan liittyvät tehtävät. Siirrettävinä tehtävinä esityksessä mainitaan lisäksi tuen myöntämistä koskeva tiedottaminen, neuvonta ja koulutus sekä vastaaminen tuen raportointiin liittyvistä tehtävistä. Tällaiset tehtävät ja toimivaltuudet liittyvät osaksi päätöksentekoon yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Perustuslakivaliokunta katsoo edellä esitetyn perusteella, että valtuutta pitää rajoittaa perusteluista ilmeneviä tarkoituksia vastaavilla maininnoilla, jotta lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Vaihtoehtoisesti säännökset lääninhallituksen tehtävistä ja toimivallasta rakennerahastoasioissa voidaan sijoittaa suoraan lakiin.

Esitystä käsiteltäessä on vastaavasti tarkistettava myös 35 §:n voimassa oleva säännös opeusministeriön mahdollisuudesta siirtää toimivaltansa rakennerahastoasioissa sen hallinnonalaan kuuluvia tehtäviä hoitaville viranomaisille. Säännöksessä käytetty termi "ministeriön päätös" on samalla muutettava "ministeriön asetukseksi", jollei säännöksiä viranomaisten toimivallasta sijoiteta suoraan lakiin.

Lausunto

Lausuntonaan perustusvaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, jos valiokunnan sen 35 §:n 2 momentista tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Arja Alho /sd	Reino Ojala /sd
jäs.	Leena Harkimo /kok	Klaus Pentti /kesk
	Hannu Hoskonen /kesk	Markku Rossi /kesk
	Irina Krohn /vihr	Simo Rundgren /kesk
	Miapetra Kumpula /sd	Arto Satonen /kok
	Annika Lapintie /vas	Seppo Särkiniemi /kesk.
	Markus Mustajärvi /vas	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Wallin.